

Sygn. akt I C 332/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lipca 2015 roku

Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim I Wydział Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący: SSR Anatol Ławrynowicz

Protokolant: Radosław Niewiński

po rozpoznaniu w dniu 7 lipca 2015 roku w Bielsku Podlaskim

na rozprawie

sprawy z powództwa Towarzystwa (...) SA w W.

przeciwko M. S. (1)

o zapłatę

I Oddala powództwo.

I C 332/15

UZASADNIENIE

Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wносиło o zasądzenie od M. S. (1) kwoty 244 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 23 kwietnia 2014 roku do dnia zapłaty i zwrot kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Z uzasadnienie pozwu wynikało iż powód zawarł z E. T. umowę ubezpieczenia OC pojazdu mechanicznego. Na mocy umowy powód zobowiązał się do objęcia pozwanego ochroną ubezpieczeniową a pozwany do zapłaty składek. Jako dowód zawarcia umowy powód wystawił polisę nr (...). Pozwany jako nabywca pojazdu od E. T. nie uiścił drugiej raty składki w wysokości 244 złotych, której termin płatności upłynął dnia 22 kwietnia 2014 roku.

Pozwany wносиł o oddalenie powództwa.

Sąd Rejonowy ustalił i zważył co następuje:

E. T. i P. T. właściciele samochodu marki F. (...) o numerze rejestracyjnym (...) zawarli dnia 3 października 2013 roku z Towarzystwem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. umowę ubezpieczenia OC przedmiotowego pojazdu o nr (...) obowiązującą w okresie od dnia 7 października 2013 roku do dnia 6 października 2014 roku. Składka z tytułu ubezpieczenia pojazdu została określona na kwotę 488 złotych i rozłożona na dwie raty, pierwsza w wysokości 244 złotych uregulowana w momencie zawarcia umowy druga zaś wymagalna z dniem 6 kwietnia 2014 roku.

W dniu 5 kwietnia 2014 roku (w sobotę) sprzedali przedmiotowy samochód M. S. (1) za cenę 1500 złotych, na potwierdzenie czego została sporządzona umowa sprzedaży w formie pisemnej (k 32). Kupujący odebrał pojazd. Zbycie pojazdu zostało zgłoszone w wydziale komunikacji. Strony uzgodniły iż nabywca pojazdu zawarł nową umowę ubezpieczenia OC przedmiotowego pojazdu u nowego ubezpieczyciela a mianowicie (...) SA i w istocie nastąpiło to w najkrótszym z możliwych terminie a mianowicie w poniedziałek 7 kwietnia 2014 roku. W dniu sprzedaży E.

T. kontaktowała się z agentem ubezpieczeniowym, z którym podpisywała umowę ubezpieczenia - informując go o podjętych czynnościach i przeniesieniu prawa własności samochodu składając w imieniu pozwanego oświadczenie o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia.. Pomimo zawiadomienia ubezpieczyciela o sprzedaży pojazdu, M. S. (2) był wezwany dnia 16 grudnia 2014 roku (k 16) przez powoda do uregulowania drugiej składki z tytułu umowy ubezpieczenia OC. Pozwany ignorował te wezwania wychodząc z założenia że dotyczą osoby noszącej inne nazwisko zaś swoje zobowiązania na tle zawarcia umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC wypełnił. W okresie objętym polisą nr (...) nie zaistniało ubezpieczone umową ryzyko i w konsekwencji powód nie przejmował odpowiedzialności cywilnej na tym tle za sprawcę szkody.

Powyższe ustalenia znajdują potwierdzenie w dokumentach: polisie nr (...) (k. 13-15), umowie sprzedaży z dnia 5 kwietnia 2014 roku (k.32), wydruku z poczty elektronicznej (k.44), przedsądowym wezwaniu do zapłaty (k. 18), zaświadczeniu o przebiegu ubezpieczenia w ubezpieczeniach komunikacyjnych z dnia 22 czerwca 2015 roku wydane przez (...) SA (k 56) oraz w wyjaśnieniach pozwanego (k.75).

Art. 805 § 1 kc stanowi, iż przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę.

Ustawa z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U 2013, nr 124 poz.1152 z późn. zm.) w brzemieniu obowiązującym na datę zawarcia umowy ubezpieczenia stanowił w art. 31 ust. 1, iż w razie przejścia lub przeniesienia prawa własności pojazdu mechanicznego, którego posiadacz zawarł umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, na posiadacza pojazdu, na którego przeszło lub zostało przeniesione prawo własności, przechodzą prawa i obowiązki poprzedniego posiadacza wynikające z tej umowy. Umowa ubezpieczenia OC ulega rozwiązaniu z upływem okresu, na który została zawarta, chyba że posiadacz, na którego przeszło lub zostało przeniesione prawo własności, wypowie ją na piśmie. W przypadku wypowiedzenia umowy ubezpieczenia OC, ulega ona rozwiązaniu z dniem jej wypowiedzenia. Przepisów art. 28 nie stosuje się.

Zgodnie z art. 32 ust.1 w/w ustawy posiadacz pojazdu mechanicznego, który przeniósł prawo własności tego pojazdu, był obowiązany do przekazania posiadaczowi, na którego przeniesiono prawo własności pojazdu, potwierdzenia zawarcia umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych oraz do powiadomienia na piśmie zakładu ubezpieczeń, w terminie 14 dni od dnia przeniesienia prawa własności pojazdu, o fakcie przeniesienia prawa własności tego pojazdu i o danych posiadacza, na którego przeniesiono prawo własności pojazdu. Dane posiadacza, o których mowa w ust. 1, obejmowały: imię, nazwisko, adres zamieszkania i numer PESEL, o ile został nadany lub nazwę, siedzibę i numer REGON (ust.2). Zgodnie z art. 32 ust. 4 w/w/ ustawy posiadacz pojazdu mechanicznego, na którego przeniesiono prawo własności pojazdu ponosił odpowiedzialność wobec zakładu ubezpieczeń za zapłatę składki należnej za okres od dnia, w którym nastąpiło przeniesienie na niego prawa własności pojazdu. Posiadacz pojazdu mechanicznego, który przeniósł prawo własności tego pojazdu, ponosi solidarną odpowiedzialność z posiadaczem pojazdu, na którego przeniesiono prawo własności pojazdu, za zapłatę składki należnej zakładowi ubezpieczeń za okres od dnia przeniesienia prawa własności do dnia powiadomienia przez niego zakładu ubezpieczeń o okolicznościach, o których mowa w ust. 1.

Odnosząc powyższe normy do okoliczności rozpatrywanej sprawy i wymogów stawianych w danym przypadku sprzedającym i kupującemu należy zastrzec, iż dowody przedstawione w sprawie nie pozwalają na określenie pozwanego dłużnikiem, zobowiązanym do określonego świadczenia pieniężnego.

Nie budzi wątpliwości Sądu fakt, iż E. T.poinformowała agenta ubezpieczeniowego o sprzedaży samochodu (...)o numerze rejestracyjnym (...)i działając w ramach uzgodnienia z pozwanym w jego imieniu wypowiedziała tę umowę, które to oświadczenie działający w I.powoda agent ubezpieczeniowy przyjął (art 104 kc). W tych warunkach nabywca przyjął za wiarygodne jej oświadczenie że umowa ubezpieczenia OC pojazdu mechanicznego z powodem kończy się i nie będzie dalej kontynuowana. Nie żądał więc od zbywcy pojazdu przedstawienia umowy jego ubezpieczenia Pozwany

dopełnił wszelkich formalności by zadośćuczynić obowiązкови zawarcia takiej umowy u innego ubezpieczyciela. Obie strony tj zbywca i nabywca w tym zakresie porozumiały się a oświadczenie woli o wypowiedzeniu umowy zostało złożone agentowi ubezpieczeniowemu, który jednakże nie poczynił na tym tle żadnych urzędowych adnotacji. Forma ustna zawiadomienia i umocowania nie powoduje, iż jest ono nieskuteczne.

Jedną ze zmian wprowadzonych art. 16 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej, tekst jedn. Dz. U. z 2010 r., nr 11, poz. 66), w obowiązujących od dnia 11 lutego 2012 r. jest możliwość składania wszelkich oświadczeń związanych z umową ubezpieczenia (w tym wypowiedzenia!) dowolnemu agentowi ubezpieczeniowemu współpracującemu z zakładem ubezpieczeń, z którym zawarta została dana umowa ubezpieczenia. Zakład ubezpieczeń nie może wyłączyć ani ograniczyć upoważnienia agenta ubezpieczeniowego do odbierania oświadczeń o wypowiedzeniu i odstąpieniu od umowy ubezpieczenia. Nie jest przy tym istotne, czy oświadczenie jest składane agentowi, który uczestniczył w zawieraniu danej umowy ubezpieczenia, czy też innemu agentowi danego zakładu ubezpieczeń.

Ustawa nie przewiduje skutku niezachowania formy w postaci nieważności tego oświadczenia, przeto stwierdzić należy, że forma ta w założeniu swoim została zastrzeżona dla celów dowodowych. W razie sporu stosować należy przepisy ogólne o formie czynności prawnych zawarte w art. 74 k.c. Zgodnie z art. 74 § 2 k.c jeżeli nie zostanie zachowana forma pisemna przewidziana dla celów dowodowych, dopuszczalny jest dowód ze świadków, przesłuchania stron na fakt skutecznego oświadczenia woli w przedmiocie wypowiedzenia umowy. Chociaż ustawa wymaga złożenia oświadczenia na piśmie to pozwany może przed sądem dowodzić, że złożył takie oświadczenie w formie ustnej. W niniejszej sprawie powód (który wnioskował o rozpoznanie sprawy pod swoją nieobecność i nie zaprzeczał istotnych twierdzeń pozwanego, nie wypowiadał się w szczególności na temat oświadczeń składanych wobec agenta ubezpieczeniowego) nie zanegował faktu skutecznego poinformowania agenta ubezpieczeniowego o sprzedaży samochodu i o wypowiedzeniu umowy w imieniu pozwanego a zatem należy przyjąć, iż nastąpiło to w trybie przewidzianym art. 31 ust. 1 ustawy. Powyższe okoliczności zostały przez pozwanego wykazane na podstawie przedłożonych dokumentów w postaci umowy sprzedaży samochodu, jak również wynikają z niebudzących wątpliwości wyjaśnień pozwanego. Brzmia one spójnie i logicznie, całokształt okoliczności przekonuje iż pozwany nie manipuluje i nie działa kierując się złą wolą. Z uwagi na powyższe, uznać należy, iż nie ciążył na nim obowiązek zapłaty drugiej raty składki ubezpieczeniowej płatnej w terminie do dnia 6 kwietnia 2014 roku, skoro doszło do skutecznego wypowiedzenia przedmiotowej umowy.

Zwrócić należy uwagę iż istnieje związek przyczynowo - skutkowy podejmowanych przez pozwanego czynności prawnych w związku z zapewnieniem zbywcy iż umowa z W. została wypowiedziana i nie obowiązuje z zaniechaniem przekazania dowodów ubezpieczenia i z zawarciem umowy ubezpieczenia OC u innego ubezpieczyciela. Pozwany jak słusznie podnosi nie miał żadnego interesu ażeby w odniesieniu do tego samego pojazdu mechanicznego zawierać (kontynuować) w tym samym czasie dwie umowy ubezpieczenia OC albowiem nie prowadziłyby to do swoistego „ wzmocnienia” ubezpieczenia od ryzyka szkody związanej z ruchem tegoż pojazdu

Zarzut pozwanego nadużycia prawa podmiotowego przez powoda ((k 75) uzasadnia odwołanie się do treści i orzecznictwa na tle stosowania art 5 kc. Stanowi on, że nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. W świetle wyjaśnień pozwanego określenie go mianem „ normalnego obywatela”, który w powszechnym rozumieniu nikogo nie oszukuje i nie okłamuje jest w pełni uzasadnione. Nawet jeśli od strony formalnoprawnej jego działania nie są wzorem ideału to z całą pewnością mieszczą się w formule czynności prawnych zgodnych z obowiązującym porządkiem prawnym, nade wszystko zaś wypełniają wymóg ustawowy objęcie obowiązkowym ubezpieczeniem danego pojazdu, co leży w interesie jego indywidualnym jak też w interesie zbiorowym (stanowi bowiem gwarancje wobec poszkodowanych zadośćuczynienia ew. ich roszczeniom). W interesie powoda i prowadzonej przez niego działalności ubezpieczeniowej leży gromadzenie składek na pokrycie zobowiązań i wypełnienie wymogów stawianych przez ustawę z dnia 22 maja 2003 roku o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U 2013 .950) Art. 146 ust 1 tej ustawy stanowi iż zakład ubezpieczeń jest obowiązany posiadać środki własne w wysokości nie niższej niż margines wypłacalności i nie niższej niż kapitał

gwarancyjny. Do wypełnienia tego zadania niezbędne są też rezerwy techniczno - organizacyjne. Można w związku z tym zrozumieć dbałość o każdą złotówkę, które te fundusze zasilą. Z drugiej jednak strony postawa pozwanego (w sensie bezszkodowej jazdy) nie niosła za sobą ryzyka naruszenia tychże rezerw czy też generalnie środków własnych powoda. Powód ze swoim potencjałem ekonomicznym wyrósł na jedną z czołowych firm na rynku ubezpieczeń komunikacyjnych. W okolicznościach tej konkretnej sprawy żądanie zapłaty stanowi w pewnym aspekcie nadużycie prawa podmiotowego albowiem działania pozwanego uzgadniane z poprzednią właścicielką auta aczkolwiek być może niedoskonałe pod względem formalnoprawnym były podporządkowane nadrzędnym wartościom zachowania obowiązkowego charakteru ubezpieczenia OC pojazdu i nie rodziły ryzyka obciążenia powoda świadczeniami w ramach kompensaty szkody. Działania takie były podjęte w zaufaniu do agenta ubezpieczeniowego, który powoda reprezentował (art 758 § 1 kpc) w danym przypadku w sposób też daleki od doskonałości. Skoro agent jest zobowiązany zgodnie z treścią art 760¹ kc wszelkie informacje mające znaczenie dla dającego zlecenie a także podejmować w zakresie prowadzonych spraw czynności potrzebnych do ochrony prawa dającego zlecenie to oczekiwać należy, że będzie w danym przypadku pośredniczył z przepływie informacji w relacji między powodem i właścicielką zbywanego pojazdu, która podejmowała z kolei czynności w imieniu pozwanego, w uzgodnieniu z nim. Powinien pośredniczyć także wówczas gdy powód uznałby czynności pozwanego za bezskuteczne czy nieważne. W sytuacji bowiem gdy pozwany działa uczciwie, nie „ chowa się” za nazwiskiem jawnie przekreślonym przez powoda (k 4, k 5, k 9, k 16) powinien być bezzwłocznie informowany czy czynności podejmowane przez niego w uzgodnieniu z poprzednią właścicielką pojazdu odniosły skutek. Pierwsze wezwanie do zapłaty skierowano do M. S. (2) dwa miesiące po upływie okresu obowiązywania umowy. W tych warunkach pozwany miał prawo oczekiwać od powoda należytej staranności i współdziałania. Wszak nie było w jego interesie podwójne ubezpieczenie. Gdyby na tle czynności podjętej przez E. T. za jego wiedzą (jak wyżej zaznaczono być może niedoskonałych od strony formalnoprawnej) uzyskałby za pośrednictwem agenta informacje że nie odniosły one oczekiwanego skutku podjąłby czynności adekwatne do sytuacji (np. zechciał kontynuować dotychczasowe ubezpieczenie).

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd w oparciu o art. 805 § 1 kc, art. 31 ust.1, 2 i 4 Ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U 2013, nr 124 poz.1152 z późn. zm.), art 5 kc powództwo oddalił.

Na podstawie art. 98 § 1 kpc koszty niniejszego procesu ponosi powód.